

Høring: Smartere innkjøp - effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser Meld. St. 22 (2018-2019)

NHO Service og Handel representerer mer enn 2500 bedrifter med 6300 virksomheter som sysselsatte 86.350 årsverk i 2016. NHO Service og NHO Handel fusjonerte høsten 2017 og dannet NHO Service og Handel – den nest største landsforeningen i NHO som i tillegg til handel organiserer bedrifter i følgende bransjer: Sikkerhet og beredskap, bemanning og rekruttering, Facility Management, helse og velferd, arbeids- og inkluderingsbedriftene, og norske frisør- og velværebedrifter.

Våre bedrifter spenner fra tjenester til handel, og bidrar hver dag til å løse det offentliges ansvar på best mulig måte. Offentlige innkjøp på sitt beste bidrar til optimal behovsdekning og bedrifter som utvikler seg i samarbeidet. På sitt verste bidrar det hverken til effektiv eller fremtidsrettet behovsdekning eller et seriøst marked. NHO SH ønsker derfor regjeringens perspektiver og handlingsplaner velkommen.

Meldingen oppfattes som både grundig og innholdsrik, samt gir mulighet for å sette innkjøp i et større perspektiv enn det som er skjer i hverdagen. I så måte er meldingen viktig for våre næringer, og meldingen gir en god retning for hvordan innkjøpskompetanse skal bygges på tvers av etater og systemer.

NHO SH vil i høringen blant annet kommentere:

- **Markedsadgang for små og mellomstore bedrifter**

NHO Service og Handel mener det må være en prioritert oppgave for regjeringen å sikre markedsadgang for alle. Vi støtter å evaluere hevingen av nasjonal terskelverdi i anskaffelsesregelverket. Kunngjøring gir den optimale åpenhet og forenkler for de små bedriftene.

- Lille Doffin er en kunngjøringsordning som bør komme på plass når regjeringen presenterer sin SMB-strategi senere i år. Flere må åpne for del-kontrakter. Store kontrakter må også sees i et SMB perspektiv.

- **Kompetanse og innkjøp**

Tilbakemeldinger fra bedrifter indikerer at mange offentlige innkjøpere er blitt bedre på markedsdialog i forkant. Likeså har konkurransedokumentene jevnt over fått høyere kvalitet.

For mange tjenestesegmenter virker laveste pris å være oppdragsgivere eller innkjøpskonsulenters suksesskriterie nr 1. Enten ved at pris er det eneste tellende kriteriet eller at kunnskapen om hva som er kvalitetsforskjeller er lav under evalueringen av tilbudene.

Potensialet for mange innkjøp er dog kvalitetsløft i anskaffede tjenester, nye løsninger og riktigere behovsdekning til brukene. Her tas ikke potensialet ut, blant annet på grunn av hvordan mange konkurranser gjennomføres eller ikke følges opp i etterkant.

Pris er viktig, men er ikke det eneste suksesskriteriet for anskaffelser. Anskaffelsen må sees i en større helhet. Hensikten med balanserte kontrakter og etterspørsel for bedre løsninger må inn i kompetanseutvikling på ledelsesnivå. Suksesskriteriene for hva som var en god anskaffelse må endres i praksis, ikke kun i strategidokumentene.

- **Seriøst arbeidsliv og offentlige kontrakter**

Styrke samarbeidet mellom oppdragsgiverne og kontroll- og tilsynsmyndighetene i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet.

I dette arbeidet er det sentralt å skille mellom strengest mulig tiltak og rett tiltak. Oslo-modellen er et eksempel på mange tiltak som bidrar til seriøst arbeidsliv. Likevel er det også et eksempel på hvor det går inflasjon i strengheten i tiltaket som også rammer helt lovlig virksomhet. NHO SH støtter arbeidet med transparens i innkjøp og kontraktsoppfølging. Tilsvarende at de tiltakene som er rettet mot arbeidslivskriminalitet blir så effektive som mulig. Her må oppdragsgiverne få best mulig hjelp av kontroll- og tilsynsmyndigheter.

- **Gjelder gode innkjøp for helse- og omsorgstjenester?**

Bedrifter som har lang og omfattende tradisjon for samarbeid med det offentlige om å løse helse- og omsorgsoppgaver, holdes i økende grad utenfor. Forskjellsbehandling av ideelle og ordinære bedrifter, som over mange år har tilført den norske velferdsmodellen kontinuerlig tjenesteutvikling og et mangfold av miljøer for kompetanseutvikling, er lite fremtidsrettet. Meldingens ambisjoner om fag- og kompetanseheving, samt investeringer for kvalitet og tjenesteutvikling – stiller forskjellsbehandling av private i et underlig lys for en sektor som vil kreve de største investeringer og utvikling fremover. Denne praksisen må endres.

For øvrig støtter NHO SH de varslede tiltakene om:

- Samarbeid med næringslivet og oppdragsgivere om å utarbeide felles kjørerregler for offentlige anskaffelser.
- Videreutvikle kompetansetilbudet for innkjøpere, inkludert veiledning, maler og eksempeldokumenter, særlig rettet mot planleggingen og oppfølgingen av anskaffelsene.
- Foreta en utredning av de markedsmessige konsekvensene av store offentlige anskaffelser.
- Videreføre og videreutvikle Leverandørutviklingsprogrammet.